

**Kultureqarnermut Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
ataatsimiititaliap**

**Nunatsinni ilinniartut amerlanerusut ilinniarnerminni naammassisalernissaat
siunertaralugu, nuna tamakkerlugu ilinniagaqartunut tarnikkut inooqatigiinnermullu
siunnersuisarfimmik (studenterrådgivning) Naalakkersuisut pilersitsinissamik
peqquneqarnissaat pillugu inatsisartut aalajangiiffissaattut siunnersuut.**

(Inatsisartunut ilaasortaq Kaali Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Pillugu

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaanneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititalia suliaqarnermi ukuningga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Hans Aronsen, (IA), Siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Jørgen-Ole Nyboe Nielsen, (D), Siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, (IA)

Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, (S)

Inatsisartunut ilaasortaq Aleqa Hammond, (S)

Ulloq 8. november 2012 siunnersuutip siullermeerneqarernerata kingorna ataatsimiititaliamit misissorneqarpoq.

Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Siunnersuutip siunertaraa ilinniartut nunatsinni sumiikkaluartulluunniit inuttut ajornartorsiutiminnik sukkulluunniit saaffiginniffissaqalernissaat ajornartorsiutiminnillu maannamit annertunerusumik ikiorsiiffigineqartalernissaat. Siunnersuutikkut anguniarneqarpoq ilinniartut ajornartorsiutitik pillugit ikiorserneqarsinnaalernermikkut tarnikkut inooqatigiinnikkullu ajornartorsiutiminnik suliarinniffigisinnaasaannik periarfissiinissaq tamatumalu kingunerisaanik ilinniarnerminnik aallussilluarnerulernissamut periarfissiissammat.

Ilinniagaqartunut tarnikkut inooqatigiinnikkullu siunnersuisarfik inunnik oqaloqateqarnissamut katsorsaasinnaanermillu ilinniarsimasunik, tarnip pissusaanik ilisimasalinnik isumaginninnikkullu siunnersortinik sulisoqartinneqassaaq. Ilinniagallit taakku aallartisarnermi tarnip pissusilerisut marluk aammalu isumaginninnermut siunnersortit marluk atorfinitsinneqassaput, taassumalu saniatigut ilinniartunut suliffimmik misiliisunut sungiusarfittut atorneqarsinnaalluni. Siunnersuineq inunmut ataasiakkaanut eqimattanulluunniit ingerlanneqartassaaq, ungasianiillu siunnersuisarneq attaveqaatigut, teknologi aamma qarasaasiarsornermi periarfissat assigiinngitsut atorlugit ingerlanneqartassalluni. Atorfinittussat Ilinniartitaanermut qullersaqarfimmut inissinneqarsinnaapput.

Siunnersuutip inatsisartuni siullermeerneqarnera.

Naalakkersuisut

Naalakkersuisut ilisimatitsissutigaaq, Konto pingaarnermi 40.01.08 Ilinniartitaanermut pilersaarut kiisalu ilinniartitaanerup immikkut ittumik suliniuteqarfigineqarnera ullumikkut aningaasaliisoqareerpoq, tassunga ilanngullugit inuusuttunut ilinniartunullu siunnersuinerit. Naalakkersuisoqarfiup 2010-12 naatsorsuinerata kingulliup takutippaa ukiumoortumik aningaasaliissutit pingajorarterutaat inuusuttunut ilinniartunullu siunnersuinerit tapiissutitut aningaasaliissutigineqartartut.

Ilinniartut amerlanerusut tarnikkut inooqatigiinnermilu ajornartorsiuteqartut ilinniarnerminnik naammassinnittarnissaat siunnersuummi aallaavigineqarpoq. Naalakkersuisut isumaqatigaat taamaatiinnartarnernut pissutaasut oqallisigissagutsigit pissutsit taakku isiginiarnissaat pingaaruteqartorujussuusoq. Tassunga atatillugu oqaatigineqarsinnaavoq GU-mik aaqqissuusseqinnermut atatillugu taamaatiinnartarneq pillugu suliniutinut aningaasaliisoqarnikuusoq, tassunga ilanngullugu tarnip pissusaanik siunnersuisarnermut.

Suleqatigiissitaliap, taamaatiinnartarnernik annikillisitsiniarluni suliniutinut tapiissutinik agguasartup, inuusuttunut ilinniartunullu siunnersuinerit pillugit 2011-12-imut nalunaarusiaq tunniuteqqammerpa. Nalunaarusiaq naalakkersuisoqarfiup nittartagaani atuarneqarsinnaavoq. (Takussutissatut ilanngunneqarpoq

Nalunaarusiap takutippaa inuusuttut assersuutigalugu ajortunik misigisaqartarnerup kinguneranik tarnikkut inooqatigiinnermilu ajornartorsiuteqartut, aammalu meeqqat inuusuttullu atugarissaarnerannik misissuinerni arlalinni tikkuarneqarpoq meeqqat inuusuttullu amerlasuut sumiginnagaasimasut.

Ilimagineqartariaqarpoq nuna tamakkerlugu siunnersuisarfik assersuutigalugu ajornartorsiuteqartoqartillugu sukkasuumik ikiorsiisarnissaq ajornakusoortissagaa ilimagineqartariaqarpoq, taamaammallu nunap immikkoortuini sullissiviit sisamat iluaqutaasinnaanersut isumaliutigineqartariaqarluni. Taamaatiinnartarnerit ikilisinnissaannut suleqatigiissitaliap tikkuarpaa sumiiffinni periarfissat sukkasuumik ikiorsiinissamut pingaaruteqartorujussuusut.

siunnersuuteqartup siunnersuummini oqaatigaa, ilinniartitaanermut aningaasaliissutit atuuttut iluanni tamanni piviusunngortinneqarsinnaasoq. Naalackersuisut isumaqarput siunnersuutip akuersissutigineqarpat immikkoortumut tassunga taamaatiinnartarnerit pillugit suliniutinut aningaasaliissutit iluanni aningaasalersorneqarsinnaanngitsoq, taamaammallu ingerlatanut allanut aningaasaliissutit nuunneqarnissaat pisariaqassalluni. Taamaammat Naalackersuisut siunnersuummik suliaqarnej ingerlateqqissappassuk aningaasartuutit tamarmiusut misissornissaat pingaaruteqarpoq.

Siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa Naalackersuisut inassuteqaatigaat, tassa siunnersuut nammineq soqutiginarpat, inuusuttullu tarnikkut atukkatigullu ajornartorsiuteqartut ilinniarnerminnik naammassinnissinnaalersinniarlugit pisariaqartunik siunnersorneqarsinnaanerannut ikiorserneqarsinnaanerannullu – immaqalu katsorsarneqarsinnaanerannut – taamaalillutik immaqala ilinniakkaminnik naammassinnissinnaalissallutik.

Inuit Ataqatigiit

Ilinniartut siunnersorneqartarnerat assigiinngissitaartuuvoq, sinerissamilu neqeroorutit assigiinngippallaarput. Isumaqarpugut Nuummi ilinniartunut siunnersuisarnermik suliat

assigalugit qitiusumik siunnersuineq aallartittariaqartoq. Misissugassaqqippoq Nuummi ilinniarfinni allanilu misilittakkat qanoq ittuunersut, qitiusumimmi siunnersuineq misilittagaareersut aallaavigalugit ilusilersorneqassasoq takorloorparput.

Qitiusumik saaffissamik peqalerpat, ilinniartut maanaannaq ilinniakkaminnik taamaatsitsisarnerat annikillissasoq ilimagisariaqarpoq. Ilinniartummi atuagarsornermi tapersersukkagut, aamma tarnikkut inooqatigiinnikkullu peqqinnerulernissaannik tapersersortariaqarpavut.

Siumut

Nunatsinni inuttut ajornartorsiuteqaraanni aammalu oqaloqatiginninnissamik pisariaqartitsisoqaraanni soorunami tamanut atuuttumik naligiimmik saaffissaqarnissaq pingaaruteqarlunilu avaqqunneqarsinnaanngilaq. Taamaattoq una siunnersuut Kaali Olsenimeersoq, Inuit Ataqatigiinneersoq ilinniartuutitsinnut immikkut sammisitaammat siunnersuut qujassutigalugu oqaaseqarfigissuarput.

2010-mi ilinniagaqartut unittoortarsimanerat pillugu nalunaarusiami ajornartorsiutaasinnaasut amerlasuut qaqilerneqarput, tamannalu namminerisamik assut eqqarsarnartoqarpoq aaqqiissutissanillu amerlasuunik isummersorusunnarluni massa nalunaarut innersuussaqaanngikkaluartoq.

Ukiuni kingullerni ilinniakkaminnik unitsitsiinnartartut ikiliartoraluartut, suli taamaattoq ajornartorsiut angivoq. Siunnersuutigineqassaaq ilinniartunut siunnersuineri teknologi atorlugu paasissutissiisarnerit imaluunniit qarasaasiakkut atortorissaarutiniq atuilluni paasissutissiisarnissaq, tamanna isumaqatigiissutigaarput, tamanna aqutugalugu qulakkeerniarlugu sapinngisamik amerlanerpaanik periarfissat pitsaasumik assigiaartumillu atorneqarnissaat.

Taamatut oqareerluni Siumumumiit erseqqissaatigineqassaaq suliliutit taakku suliarinerini maannakkut pioreersut tunulliunneqassanngimmata. Aammattaaq isumaqarpugut neqeroorut taanna inuttut ilinniartut siunersuisarfianut saaffiginnitarnep saniatigut neqeroorutaassasoq.

Demokraatit

Demokraatini siunnersuuteqartoq isumaqatigaarput oqarmat pisariaqartoq suliniutinik aallartitsinissaq ilinniarfinni maanaannaq ilinniarunnaartartut ikilisarniarlugit. Maanaannaq ilinniarunnaartartut amerlavallaaqaat aamma inuiaqatigiinnut akisoorujussuuvoq, ataasiakkaanullu inuttut akisoorujussuulluni.

Demokratinit siunnersuutip siunertarisai isumaqatigineqarput, kisiannili aamma unammillernartunik arlalinnik takusaqarsinnaallutik. Siullertut aningaasalersuinissaq piviusorsiuungilaq. Aappassaanik pisariaqarpoq nuna tamakkerlugu oqarnerup nassuiarnissaa. Demokraatinit naatsorsuutigineqarpoq, siunnersuuteqartoq isumaqartoq, ilinnialernissamut piareersarfinni atuarfinni ilinniarfinnilu siunnersuisoqarfeqassasoq.

Siunnersuutip piviusuungortinneqarnissaa eqqartorneqalersinnagu, siullermik pissutsit tamakku qulaajarneqaqqaartariaqarput.

Atassut aamma Kattusseqatigiit Partiiat

Partiit taakku siunnersuut tapersorsorpaat, ilinniartutut inuiaqatigiinnullu pingaartutut isigalugu, suli amerlanerit ilinniakkanik naammassinnittarnissaat. Ilanngullugulu siunnersuut partiit tapersorsorpaat, ilinniartut inuttut ataasiakkaatut, nalunagu pisariaqarfiagut saaffiginninnerminni ikiorserneqarsinnaallutik toqqissisimanissaq pingaartimmassuk.

Siunnersuutip ataatsimiititaliamit suliarineqarnera.

Ataatsimut isigalugu ataatsimiititaliamit Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu suliniutinut pitsanngorsaannissamut isumaannut peqataatinneqartariaqarpoq.

Ilanngullugu ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq illoqarfinni ilinniartoqarfiusuni assigiinngitsuni inuuniarnermi tarnikkullu siunnersuisarneq pillugu misissuinerup takutikkaa, maanaannaq unitsitsisarnerup annikillinera. Ataatsimiititaliamit naggasiullugu oqaaseqaatiminni eqqumaffigineqarpoq suleqatigiissitap naggasiullugu oqaaseqaatiminni

oqaaseqaatiminni eqqumaffigineqarpoq suleqatigiissitap naggasiullugu oqaaseqaatiminni tikkuaraat maannakkut naatsorsuinerni paasissutissani, paasissutissat amigarneri pissutaallutik, suleqatigiissitaq tamakku pillugit inerniliinissamut periarfissaqanngitsoq.

- Siunnersuisarnermik suliniut sorleq pitsaanerpaamik ingerlava
- Suliniutit ilinniarfinni taamaatiinnartarnernut sunik sunniuteqarpa

Siunnersuuteqartup eqqarsaatigaa, siunnersuisarfiup inissisimanissaa Ilinniartitaanermut qullersaqarfimmut inissinneqassasoq, ilanngullugulu siunnersuuteqartup eqqarsaatigalugu ilinniagallit taakku aallartisarnermi tarnip pissusilerisut marluk aammalu isumaginninnermut siunnersortit marluk atorfinitsinneqassapput, taassumalu saniatigut ilinniartunut suliffimmik misiliisunut sungiusarfiusinnaalluni. Siunnersuineq inunntut ataasiakkaanut eqimattakkaanulluunniit ingerlanneqartassaaq, ungasianiillu siunnersuisarneq attaveqaatigut, teknologi aamma qarasaasiarsornermi periarfissat assigiinngitsut atorlugit ingerlanneqartassalluni.

Siunnersortitut ilinniarnernut aammalu ilinniartitsisut pikkorissartinneqartarnerinut pilersaarutip aallaarnisarneqarnerani ingerlannarnissannik Naalackersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput, aammalu nuna tamakkerlugu inuttut tarnikkullu siunnersuisarnermi pilersaarutinut maanna ingerlanneqartut ataqatigiissarneqarnissaannut kaammattorneqarlutik. Tassani pineqarlutik piffinni siunnersuisartut suliaannik qulajaanissaq suliassaanut sanilliunneqarnissaat eqqarsaatigalugu il.il

Ilanngullugulu ataatsimiititaliamit Naalackersuisunut kaamattuutigineqassaaq, Naalackersuisut paasissutissanik katersuinerminni peqqissaarussillutik ingerlatsinissaannik, taamaalillutik paasissutissat katersorneqartut piffinni aamma nuna tamakkerlugu siunnersuisarnermi nalilersuinermi atorneqarsinnaaqqullugit, kiisalu immaqa piffinni aamma nuna tamakkerlugu siunnersuisarnerup ineriartorteqqinneqarneranut atorneqarsinnaassammata.

Taamatut oqaaseqarluni Naalackersuisut akissuteqaammi allassimasutut suliap malitseqartinneqarnissaanut neriulluarluni ataatsimiititaliaq pitsaasumik isummerpoq.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunissai:

Siunnersuutip aningaasatigut kingunissaanut ataatsimiititaliaq imatut oqaaseqaateqassaaq: Naalakkersuisut akissuteqaamminni imatut allassimapput:” *Konto pingaarnermi 40.01.08 Ilinniartitaanermut pilersaarut kiisalu ilinniartitaanerup immikkut ittumik suliniuteqarfigineqarnera ullumikkut aningaasaliisoqareerpoq, tassunga ilanngullugit inuusuttunut ilinniartunullu siunnersuinerit. Naalakkersuisoqarfiup 2010-12 naatsorsuinerata kingulliup takutippaa ukiumoortumik aningaasaliissutit pingajorarterutaat inuusuttunut ilinniartunullu siunnersuinerit tapiissutit aningaasaliissutigineqartut.*”

Ilanngullugulu ataatsimiititaliamit maluginiarneqarsimavoq, Naalakkersuisut 2013-mut aningaasanut inatsisissami konto 40.01.08, pillugu oqaaseqaateqarsimasut qupperneq 325-mi titarnerit qulingiluanni, tassaalluni suliniutit arfineq marluk ilaat imatut allassimasoq;

“5) *Taamaatitsiinnartarnerit*

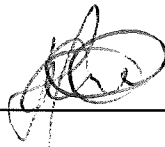
Suliassami matumani Kalaallit Nunaanni ilinniartitaanerit iluanni suliniutaasuni taamaatiinnartartut amerlanerannik aallussinerup annertunerulernera tunngavigineqarpoq. Tassani pingaartumik siunnersuisarneq, ilinniartut ilinniakkaminnik aallartittarnerannut naammassinerannullu pingaaruteqarluartutut paasineqarsimasoq sulissutigineqarpoq. Siunnersortit ilinniartitsisullu ilaatigut pitsaaneruseqarluartutut paasineqarsimasoq sulissutigineqarpoq. Siunnersortit ilinniartitsisullu ilaatigut pitsaaneruseqarluartutut paasineqarsimasoq sulissutigineqarpoq.”

Naalakkersuisut isumaqarput, aningaasaliissutit namminneq ajornartorsiutip annertussusaa qulaajanngikkaat, kisiannili suliniutinit allanit nuussinissamat piunnaqarussamat piunnaqarussamat. Taamaattumillu ataatsimiititaliamit taamatut Naalakkersuisunit nalunaaruteqarneq pitsaasutut tiguneqarluni, Naalakkersuisullu kaammattorlugit suliamut malinnaanissaannik.

Ataatsimiititaliap inassuteqaataa:

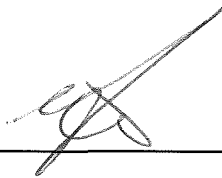
Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup aalajangiiffigisassatut siunnersuut akuerisassangortillugu inassutigaa.

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasunut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaanniigassangortippaa.

Hans Aronsen (IA)

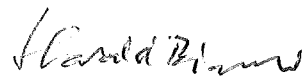
siulittaasoq

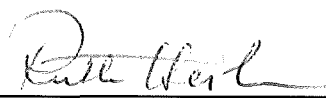
Jørgen-Ole Nyboe Nielsen

(D)

Siulittaasup tullia

Harald Bianco (IA)

Ruth Heilmann (S)

Aleqa Hammond (S)